

# OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„OBRTNI VESTNIK“  
Izhaja mesečno dvakrat, in sicer:  
vsakega 1. in 15. v mesecu ter  
stane celoletno Din 40.—  
polletno Din 20.—  
posamezna šteč. Din 2.—

Oficijelno glasilo »Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani« in »Splošne zveze  
obrnih zadrug v Mariboru« ter slovenskih obrtnih društev v Sloveniji

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Nefrankirani dopisi  
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne  
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z  
navedbo vira.

Štev. pri poštni hranilnici  
podružnici v Ljubljani 10.860

XII. letnik.

V Ljubljani, dne 15. februarja 1929.

Št. 4.

Ing. Milan Šuklje:

## 0 gospodarskih legitimacijah.

I.

V nedavni prošlosti sta v naši deželi odločali v vseh javnih zadevah dve skupini brižnih ljudi, katerih ena si je nadela ime ljudske, druga pa ime demokratske. Napram javnosti sta se ogorčeno bojevali druga proti drugi, uporabivši enkrat pravilne očitke, drugič zopet lažne argumente. Pri vsem tem pa ju je spajala solidarna zavest, da vršita svoje posle obrtnoma in da se nihče ne sme vtikati v javne posle, kdor ni zapisan eni ali drugi teh skupin. Še v tem sta si bili podobni, da sta tekmovali za simpatije množice in druga drugo prekašali v socialni skrbnosti in v zapostavljanju gospodarskih slojev.

Mi imamo stanovske organizacije trgovcev in obrtnikov, osnovane na temelju veljavnih zakonitih določil in ki obsegajo brez izjeme vse trgovce, oziroma obrtnike v Sloveniji. Te organizacije so si postavile svoje uprave, katere so legitimirane zastopstva trgovstva in obrtništva njih področja. Drugi gospodarski sloji so se organizirali na svobodnejši podlagi, vendar jim nihče ne more odrekati pravice govoriti imenom gospodarske panoge, ki jim je poverila zastopanje svojih interesov. Vse večji pomen pa so pridobile naše gospodarske organizacije onega zgodovinskega dne, ko je višja volja upihnila luč življenja profesionalnim skupinam, katerih delovanje je označeno v prvih odstavkih tega spiska. Menda ni med nami pametnega in pravičnega človeka, ki bi imel solzo za preminuli skupini. Nasprotno — vsi dobri ljudje jima želijo dogotrajni mir in pokoj. In nikakor ni prav, da pozabljeni mrtveci robantijo pod ruševino liki stari krt princa Hamleta.

V nekem ljubljanskem dnevniku smo te dni čitali več uvodnih člankov, naperjenih proti domačim gospodarskim težnjam, ki so nas po svoji drznosti zares osupnili. Razumemo srčito živahnost nezaposlenih profesionalov, ki hočejo za vsako ceno in z vsemi sredstvi zavarovati si za poznejše čase nekaj osnutkov ugleda in veljave. Zdi se nam pa, da gredo pri tem preko mej dopustne polemike, kakor so bile nedavno vsem in vsakomur zapovedane. Mi nismo poklicani čuvati te meje.

Najuglednejše gospodarske organizacije Ljubljane in Slovenije so poslale deputacijo v Beograd, ki je dne 29. januarja 1929. imela priliko sporočiti gospodu predsedniku ministrskega sveta kot ministru notranjih poslov želje in predloge gospodarskih panog, združenih v teh organizacijah in po njih legitimno zastopanih. Računajoč po imeniku za ljubljansko Zbornico TOI štejejo te panoge okroglo 40.000 samostojnih lastnikov podjetij ali vodilnih funkcionarjev. Velika je smelost člankarjev, ki to resno in upravičeno gibanje odpravljajo z neokusnimi naslovi, kakor so: »ščurki lezejo na dan«, »reakcija na delu«, »protidržavno delo« in »nepoklicani elementi«! Ali res smatrajo gospodje profesionali, da so oni bili poklicani elementi in da njih delo ni protidržavno?

Deputacija gospodarskih organizacij je v Beogradu povedala to, kar je pri nas splošno znano, da se namreč nahaja gospodarstvo ljubljanske občine v desolatnem položaju, iz katerega ni izhoda, če se ne obnovi vsa občinska uprava. Iz časa koalicije »delovnega ljudstva« imamo take razmere, da znašajo osebni izdatki mestne občine prilično 60 % celotnega proračuna! Ti izdatki znašajo na Dunaju, kjer vlada avstro-marksistični režim, samo

26 %! Pri tem so mestni dolgovi dosegli nedogledno višino, in ni izgleda, da bi občina mogla dobiti novega posojila, potrebnega za konsolidacijo njenih dolgov. Mestne davščine so visoke, voda in elektrika se prodajata po pretiranih cenah, ki zadržujejo kulturni in gospodarski napredek. V občinski upravi si držijo vago zastopniki gori omejene ljudske oziroma demokratske skupine, radi česar je delovanje uprave le mogoče po kompromisnih dogovorih, ki gredo včasih očitno na račun prbivastva. Iz vseh teh razlogov je stvarno potrebno, da se pokliče povsem nova uprava, da se pokličejo močje, ki niso angažirani po prijateljskih zvezah, niti po dogovorih od skupine do skupine. Če bi bilo po dotičnem zakonu od 6. januarja 1929. izvedljivo — in mislim, da je — naj bi se županu dodelil gremij 12 mož, po pravilnem ključu izbranih izmed slojev mestnega prebivalstva.

Kar pa tiče oblastne samouprave v Ljubljani in Mariboru, je deputacija povedala tisto resnico, ki je nihče ne more negirati: da so bili vzeti vsi čani oblastnih odborov in oba prdседnika, ki sta danes postavljena za komisarja, iz ene profesionalne skupine, in da je ves uradniški aparat obeh oblastnih samouprav sestavljen po namenih iste skupine. Pri najboljši volji, da ne more pristojni veliki župan točno in natančno nadzirati njih poslovanje, ki nedvoumno usmerjeno po enostranskih pravih. Zato se je stavil predlog, da se naj oblastnima komisarjema v Sloveniji dodelita sosveta s posvetovalnim glasom. Naloga sosvetov bo, da pazita na štednjo, na nepristransko razdelitev dajatev in na ublaženje takih bremen, ki očitno škodujejo gospodarstvu področja. S tem bo dano jamstvo za točno, redno in pravilno poslovanje.

Deputacija je odšla iz Beograda z jako dobrimi vtisi. Ni treba poudarjati, da s temi vtisi ni v skladu pisanje enega dela našega časopisa.

Eno pa moramo povedati naši javnosti, da bo pravilneje spoznala izvestne metode. Vsakokrat, kadar se oglašijo predstavniki gospodarskih slojev, da uveljavijo potrebe in zahteve gospodarstva, vsakokrat pride na tapet Slavenska banka. Gospodarskim slojem se pri taki priliki podtika, da so oni upropastili celo vrsto mogočnih gospodarskih institucij, seveda zlasti Slavensko banko. Temu nasproti bodi konstatirano, da so vso škodo iz propasti mogočnih institucij nosili pač naši gospodarski sloji, ki žal niso bili zastopani v zakonodajnih zastopstvih, niti v raznih bivših vladah. Vsa leta od poloma Slavenske banke se ni s strani bivših vlad in bivših slovenskih ministrov storilo ničesar, da bi se težko prizadetim povrnila storjena škoda. Niti se niso poklicali na odgovor krivci, niti se ni prišlo v okom škandaloznemu načinu, kako se na račun prevarjenih upnikov izvršuje likvidiranje preostale mase. Naj bo naša javnost prepričana, da bo ostalo vse to v spominu in da ne bo pozabljeno, kako da se moralni sokrivci onih katastrof skrivajo za krikom: »držite tatu!«.

## Nepotrební elementi.

Mnogo živih besed je uporabil naš premodri vladar v svojem proglasu z dne 6. januarja t. l. Vsi trezni in preudarni smo videli v tej proklamaciji ono iskreno ljubezen in veliko skrb odličnega našega krmilarja za ves svoj narod in milo domovino. Odkrito in nesebično si tolmačimo te besede in radostni smo dali duška modremu ukrepu s tem, da smo se stavili na razpolago nesebičnemu delu v ciljih kraljevske besede in v dobrobit mile nam domovine.

Naš obrtnik je v svojih legitimnih stanovskih organizacijah ves čas obstoja istih, in to predvsem v poslednjem četrtletju, usmerjal in si držal pot v tem pravcu. Naravno je bil radi tega izpostavljen popolnemu preziranju v odločilnih momentih njegovega prava baš od onih strani, katere so hotele njega brezpogojno vpreči v svoj politični voz in si kovati kapital strankarskih uspehov iz njegovih žuljev.

Dovolj je bilo vsem takim profesionalcem, ko smo branili naše legitimne stanovske organizacije pred sličnimi vpadi, katere smo v duhu obrtniške samozvesti ščitili pred škodljivimi ekscesi, da se še v naših vrstah uvede ogabna borba političnega sovraštva.

Pripuščajoč popolno svobodo političnega prepričanja vsakemu posamezniku smo ohranili naše organizacije čiste in neomadeževane. Vodil nas je vzvišeni cilj obrtniške samozvesti, tovariške podpore in ljubezni v dobrobit celokupnega obrtnega stanu. Vztrajnost in nesebičnost sta nas krepili v delu in borbah z vsemi nepotrebnimi elementi.

Svoboden, bolj kakor kdajkoli, stopa obrtnik z novim elanom na gospodarsko pozorišče. Ne zahtevamo ničesar drugega kot naše pravo, pri vsem tem se pa tudi zavedamo modernih naprednih načel, in to brez izjeme. Podlo in demagoško intrigantstvo političnih profesionalcev si pa hoče, ko čuti, da je s svojim delom potisnjeno ob stran, znova kovati svoj kapital s tem, da s ščuvajočo, pisano besedo seje razdor med dva razreda, katera sta prva poklicana, da v mejah treznega sporazuma gradita gospodarsko blagostanje naroda.

Ni nam na tem, da hočemo prikrašati naše delavstvo na pridobitvah naprednih socialnih načel, hočemo le tesnega sodelovanja z njim. Znano pa je, da so bili sedaj baš gospodarski krogi pri reševanju vseh socialnih vprašanj kruto zapostavljeni in socialna politika se je vodila dosledno brez njihovega sodelovanja. In če se zahtevajo od teh krogov razne dajatve, je umevna tudi njihova težnja v tem, da sodelujejo pri teh vprašanjih.

Zahtevamo sodelovanje tudi pri samoupravnih oblastvih, kjer smo bili do sedaj dosledno prezirani le zaradi pohlepnosti in gospodstva željnih elementov, katerim je bilo upravno gospodarstvo le krinka njih politične eksploatacije. Hočemo sodelovati nesebično v pravcu gospodarskega napredka pokrajine, v dobrobit vseh stanov.

In ker stopa naš privrednik sedaj iz rezerve, žal dokaj pozno, a vendar še pravočasno, se je zameril dosedanjim političnim gospodarjem. Umetno se hoče vzgojiti sovraštvo in razdor med gospodarji in med delojemalci.

Treznost in preudarnost bosta premagali tudi to oviro in svesti smo si, da je dobre volje na obeh straneh dovolj.

Naravno, da se branijo oblastneži izpustiti iz svojih rok plen, ki so si ga pridobili s pritiskom na neuko ljudstvo. A dobro, če vam je do poštenega gospodarskega in splošnega narodnega napredka, zakaj se še danes branite dopustiti nepristranski vpogled v vaše posle? Zavedate se pač dovolj, da bo s tem vaša pristranost skrahirala! Ker smo pa vsi davkoplačevalci vzdrževalci tudi samouprav, hočemo zbog tega tudi tu sodelovati v pravcu načel splošnosti.

Zavedamo se pa pri vsem tem odkritih besed našega modrega vladarja, ko je še posebno naglašil, da se hoče predvsem iznebiti »nepotrebnih elementov«. S tem, ko so ti vrženi z javnega pozorišča, bo šele odprta pot pravemu in resnemu delu.

## Potreba izenačenja zakona o stavbnih obrtih.

Stavbni obrtniki v Splitu so poslali tamkajšnji zbornici sledečo predstavko:

Po časopisnih vesteh izgleda, da se vprašanje izenačenja obrtne zakonodaje približuje h koncu in bi se na ta način morali izenačiti vsi zakoni, ki veljajo v tem pogledu na raznih področjih naše države.

V tem oziru nam je čast opozoriti tudi na ureditev, odnosno izenačenje zakonodaje o stavbnih obrtih in to v tem zmislu, da bi se vprašanje stavbnih obrtnikov ne bi smelo rešiti s splošnim zakonom o obrtih, razen če se za gradbene obrte rezervira v novem zakonu posebno poglavje. Za to govori dejstvo, da so stavbni obrti, dasi spadajo tudi oni med obrte, vendar obrti svoje vrste z ozirom na značaj posla in potrebne strokovne usposobljenosti. Ta princip je veljal tudi v bivši Avstro-Ogrski in tudi še danes velja to načelo v vseh naprednih državah.

Pri nas se je tudi skušalo v zadnjem času izenačiti zakonodajstvo za stavbne obrte, toda samo deloma, in smo na ta način in to v zmislu pooblastila člena 119. finančnega zakona za leto 1924-25. dobili začasno uredbo o pooblaščenih inženjerjih in arhitektih od 8. oktobra 1924., ki more služiti za šolski primer, da se ne smejo na »lahko roko« reševati vprašanja, ki globoko segajo v interese ne samo ene kategorije ljudi, ampak tudi celega naroda, a poleg tega je omenjena uredba tudi pokazala, z ozirom na razne reperkusije, ki jih je izzvala, da zakone morejo in smejo sestavljati samo osebe s potrebno pravno izobrazbo, a ne strokovnjaki, zlasti ne, če pripadajo enemu stanu, kateremu se namerava dati privilegiran položaj.

Ker se smatrajo pri nas inženjerji in arhitekti kot edini, ki so poklicani, da rešujejo vsa vprašanja, ki se tičejo stavbnih strok, pa najsi bodo ta tudi strogo stavbnega značaja, je inženjerska zbornica v Beogradu predložila ministrstvu gradb tudi »predlog uredbe o ureditvi stavbnega obrta v kraljevini SHS«, ki bi moral po členu 217. fin. zak. za leto 1927-28. dobiti zakonsko moč. Ne samo, da dokazuje ta uredba popolno nepoznanje zakonskih predpisov, na temelju katerih so razni obrtniki v posameznih pokrajinah dosegli svoje pravice, ampak — poleg očite pristranosti na korist inženjerjev in arhitektov — dokazuje tudi očito nerazumevanje in diletantizem v vprašanju stavbarstva, kot posebne stroke narodnega gospodarstva. Mi se nočemo spuščati v podrobno analizo določil te uredbe, ker ni k sreči postala zakon, toda ob tej priliki moramo poudariti dve važni okolnosti, ki kažeta, s kako ležernostjo, nerazumevanjem in pristranostjo se skušajo pri nas rešiti tako važna vprašanja kakor je pač ureditev stavbnih obrtov. Kakor uredbo o pooblaščenih civilnih inženjerjih in arhitektih, ki je postala na žalost zakon, tako tudi ono drugo uredbo je izdal, odnosno bi moral izdati ministrski svet, in to edino in izključno v sporazumu z ministrstvom gradb. — Samo minister gradb je tedaj kompetenten za rešitev vprašanja stavbnih obrtov, dasi gre to ministrstvu v tako važnih vprašanjih mimo ministrstva trgovine in industrije, ki bi bilo v prvi vrsti pozvano, da odloča o teh poslih. Kot drugo dejstvo se mora poudariti, da sta obe uredbi sestavljeni od inženjerjev, ki morejo biti sicer dobri strokovnjaki, toda nikdar dobri in pri tem tudi nepristranski pravniki, ki bi bili v stanu izdelati zakonski projekt, ne samo v soglasju z obstoječimi zakonskimi predpisi, ampak tudi v skladu s splošnimi pravnimi načeli in v zmislu pravega stanja stvari.

Vse to smo poudarili, da pokažemo, kako se je pri nas delalo, toda sedaj k stvari. Z uvedbo novega zakona o stavbnih obrtih se moramo obrniti na princip, ki velja v vseh naprednih državah, to je, da se vsi stavbni obrti smatrajo za eno samo celoto, a da se za vsak posamezni od njih zahteva posebno strokovno sposobnost. Potemtakem more stavbne obrte izvrševati vsak, kdor dokaže po predpisih zakona strokovno sposobnost, ki obstoji v teoretični in praktični izobrazbi, medtem ko je vsak drugi od tega izključen. Ta princip je strogo izveden tudi v avstrijskem zakonu z dne 26. decembra 1893. Glede te države smo sicer s političnega stališča reči vse mogoče, toda s stališča naprednosti in — kakor se to imenuje — z višine evropske velevlasti, nimamo ugovora. Ta zakon velja še danes kot moderen in izpopolnjen po potrebah časa še v Nemški Avstriji, a tudi češka re-

publika ni našla za potrebno, da ga izpopolni ali izpremeni z drugim, zato smatramo, da bi mogel tudi naš novi zakon popolnoma osvojiti določila avstrijskega. Istega principa se drži v Hrvaški in Slavoniji zak. člen XVII. 1884. bivšega skupnega ogrsko-hrvatskega sabora, odnosno banska naredba od 20. septembra 1884., odnosno 22. decembra 1886. broj 21.620 ex 1885., kakor tudi v Vojvodini, kjer normira ta ministrska naredba števil. 46.188 ex 1884., medtem ko se v Bosni in Hercegovini na podlagi naredbe bivše deželne vlade za Bosno in Hercegovino od 24. marca 1907., št. 1600, odnosno 16.531, uporablja avstrijski zakon.

Po našem mnenju bi se moralo popolnoma opustiti dosedanje prakso, ki se je pri nas vsilila in ki so ji bile povod samo stavbne razmere v Srbiji, pri čemer je treba imeti pred očmi, da inženjerji in arhitekti niso sami in izključni nositelji stavbarstva, ampak da to stroko predstavljajo posebni strokovnjaki, ki so se teoretično in praktično usposobili za to, to je stavbni in zidarski mojstri. Vse visoke gradbe v večjih mestih in nekatere tudi v manjših, morajo spadati pod kompetenco stavbnika, a v manjših mestih tudi zidarskega mojstra, a inženjerji in arhitekti se naj bi smeli baviti s tem samo za primer, da zadostijo predpisom zakona o stavbnih obrtih, ki naj, upoštevajoč njih akademsko izobrazbo, zahteva od njih samo primerno prakso, medtem ko se naj od drugih kandidatov zahteva dolgoletna praksa in odgovarjajoči strokovni izpit. Ta načela nikakor ne tangirajo pravice inženjerjev in arhitektov, ker karkoli se oni učijo glede visokih stavb, mora vedeti tudi vsak drug stavbnik, a deloma tudi zidarski mojster, in kako more tedaj priti do tega, da se dá inženjerjem privilegiran položaj, da, skoro monopol glede stavbarstva.

Naše stališče je, da glede izvršbe visokih stavb katerekoli vrste mora odločati na prvem mestu praksa, a potem teorija, toda vedno eno skupaj z drugim. To stališče je upravičeno zlasti z ozirom na prakso, ki dokazuje, da je bilo sposobnih stavbnikov tudi tedaj, ko ni bilo inženjerjev.

To bi bila načela, katerih bi se moralo držati pri sestavi novega zakona o stavbnih obrtih in se zato prosi zbornico, da to stališče zastopa na kompetentnih mestih in da dá — ko dobi projekt novega zakona — zadrugi možnost, da se k zakonu izjavi in predloži svoje eventuelne pripombe v svrhu pravilne rešitve zadeve. — Predsednik: Pijević s. r.

## Apel Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru.

Z veseljem pozdravlja Splošna zveza obrtnih zadrug v Mariboru, da je Njegovo Veličanstvo razglasilo dne 6. januarja 1929. svojemu narodu, da ukine dosedanje vlado in prevzame državno nalogo v svoje roke. Res moramo vsi z veseljem odobravati ta preobrat, ki se je izvršil iz ljubezni do naroda in domovine.

Naše gospodarske razmere v zadnjih desetih letih so tako nazadovale, da smo bili že na robu propada. Našim ljudskim zastopnikom, katere smo izvolili in kateri so nam obljubili, da nas bodo zastopali pri gospodarski zakonodaji in nam pripravljali boljšo gospodarsko prihodnost, se to ni posrečilo radi velikih političnih strasti posameznih političnih, plemenskih in verskih strank. Te politične, plemenske in verske strasti so bile tako velike, da je prišlo do umorov v oni hiši, kjer bi moral vsak Jugoslovan najti svoje pravice. Ni jim bilo to zadosti! Politične strasti so segale celo tako daleč, da se je pripravljalo celo državni preobrat, in to v prid našim neprijateljem. Zasramovalo se je celo našo vojsko. Da je pri tem naše gospodarstvo trpelo, ni treba omenjati. Inozemci, ki bivajo v državi, so to priliko prav pridno izrabljali in niso zamudili nas gospodarsko izrabljati in sramotiti po inozemskih časopisih, da smo v vsakem oziru manjvreden narod in da smo pravi Balkanci. Na gospodarskem polju pa tudi nismo imeli tistih pravic, katere so nam pripadale po človeškem pravu. Težko smo pričakovali, da se nam zarja zasužita, in res se nam je zasužila, povrnjena nam je bila uropana domovina, postali smo sami svoji gospodarji. Veselje je bilo na vseh straneh tako, da nas je zavidal veliki del naroda. Res, zavidanje ni bilo upravičeno, kajti naša domovina poseduje tako velikansko, neprecenjeno, nedotaknjeno premoženje, da ni države, ki bi imela v taki veličini nedotaknjene premoženja kakor mi. Naša država je podobna zlatemu jabolku. Ali žal, ko nam je

bila izročena, da sami gospodarimo, se je takoj pokazalo, ne, da nismo zmožni te gospodarske naloge, marveč premagala nas je politična strast in nas je ovirala v razvoju gospodarstva. Naš dobri, previdni kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev se je posvetoval sedaj z eno stranko sedaj z drugo in pa z vsemi skupaj, kako naj se dela, da se reši državo pred propadom na gospodarskem polju. Ni pa bilo pričakovati nobenega uspeha. Da se pa ne izpolni želje posameznih strastnih politikov, bodisi političnih, plemenskih kakor verskih, odločilo se je Njegovo Veličanstvo, da prevzame državno delo v svoje roke. Zaukazal je razpust narodne skupščine, razrešil narodne poslance in ukinil ustavo in odločil povedati narodu, da med narodom in kraljem ne more in ne sme biti več posredovalcev in to radi tega ne, ker je uvidel, da ves njegov trud ni imel zaželenih uspehov. S tem je nastopila nova metoda gospodarskega dela, zakoni so ostali do ukinitve v veljavi in na isti način se bodo novi ustvarjali. Kakor vidimo, bo napolnila nova doba v našem gospodarstvu. Pri tem bo pa treba velikega razmotrivanja, da se ne bo vrnilo nekaj slabega v naš gospodarski stan. Ker moramo mi vsi skupaj poseči pridno po delu, si dovoli Splošna zveza obrtnih zadrug povabiti vse članice in nečlanice, da se zložno poprimemo gospodarskega dela. Proč s politično, plemensko in versko politiko! Vrnimo se k gospodarskemu delu, da nadomestimo to, kar smo do sedaj zamudili. Ako se bomo igrali, sovražili in nesložno delali, ne moremo pričakovati tistega rezultata, kakor si ga želimo in kar bi nam koristilo. Zveza Vas zato vabi, da se združimo, da hodimo vsi po eni poti, ki vodi k pravemu gospodarstvu. S prvim januarjem 1929. je stopil v veljavo zakon, ko bo moral obrtnik napovedati svoje dohodke. Napoved je merodajna za dalje časa in za več obrtnikov. Tukaj je treba že skupnega dela, da pomagamo enemu ali drugemu, ker vemo, da jih je med nami veliko, ki niso kos tej napovedi in bodo škodovali z napadno napovedjo sebi in drugim. Takega skupnega dela nas čaka v sedanjem času še veliko. Radi tega je klic po skupnem delu popolnoma upravičen. Hudo nam je, ko gledamo, da od 107 strokovnih zadrug se samo je en del zaveda svojih gospodarskih interesov, druge pa plavajo v vodah zapeljanih političnih, plemenskih in verskih strank. Upravičeno vas kličemo: Vrnite se k gospodarskemu delu, ker le v gospodarskem delu je naše mesto, kruh za nas in za naše otroke.

Zveza opravlja nadalje še druga dela v prid posameznih obrtnikov, katere se sploh ne dajo naštet. Kakor smo omenili, bomo šli na roko našim članicam glede novih davkov, ravno tako bo treba prihodnjic še večkrat obrniti se na naše članice, da jih obvarujemo pred neprijetnostmi, ki bi lahko nastale. Za tiste zadruge pa, ki še niso naše članice, se pa bojimo, da ne bodo pravočasno obveščene in ne bodo uživale tistih ugodnosti kakor naše članice. Lahko imajo celo za posledico škodo glede nepravočasnega obvestila, ki bo posegalo globoko v gospodarsko žilo.

Kakor veste, je naše finančno ravnateljstvo v Mariboru ukinjeno in združeno z onim v Ljubljani za obe oblasti, t. j. za Ljubljano in Maribor. Ker je pa ukinitve finančnega ravnateljstva za mariborsko oblast velikega pomena, je zveza podvzela potrebne korake, da bi to preprečila. Bila je celo pri finančnem ministrstvu v Beogradu. Ukinitve pa ni bilo mogoče preprečiti, vendar smo pa dobili obljubo, da nam ostane ravnateljstvo še nadalje naklonjeno.

Zveza se tudi bojuje za obstoj Pospeševalnega urada v Mariboru, ker je na vidiku, da se ga ukine. Ukinitve tega urada bi povzročila pri nas mnogo škode, ker bi naše obrtnišvo mariborske oblasti bilo zapostavljeno od onega ljubljanske oblasti. Zveza je trdno prepričana, da se ji to posreči in Vas vabi, če bi zveza rabila Vaše izjave, da naj bodo te Vaše izjave jasne in odločne. Tako bi se sploh priporočalo pri vsaki priložnosti. Odstranimo nesložnost v obrtniških vrstah! Ako bodo videli na merodajnem mestu, da nas ni veliko število, ne bodo mogli reči, da nas ni in naše zahteve oziroma predlogi bodo pretehtani in se jih bo tudi upoštevalo.

Zveza posega tudi v obrtno-nadaljevalno šolstvo. Ona zasleduje pouk na teh šolah, oziroma izobrazbo obrtniškega naraščaja. Zveza zasleduje zadruga dela, rešuje mnogoštevilne spise, ko je pozvana od oblasti, da poda svoje mnenje na primer pri dispensnih prošnjah, reorganizacijah skupnih zadrug, podaja izjave o zidarskih in drugih različnih strokah. Zasleduje zakone, oblastne na-

redbe glede gospodarskih zadev itd. Pri zvezi obstoji cenzurni odbor za dovoljenja obrtniških posojil pri Obrtni banki v Beogradu. Zveza je uvedla Obrtniško samopomoč, katere nudi svojem v najbolj kritičnem položaju denarno podporo, ne da bi stranka čutila vplačevanje posmrtnine. Torej so pri zvezi zelo dobre in koristne naprave, samo žal ne znajo, oziroma jih ne zna naš obrtniški stan izrabiti. Mi Vas vabimo, pridite in vprašajte nas, mi Vam bomo odgovarjali in boste videli, da bo Vaš trud plodonosen in bomo korakali vsi po eni poti, to je po gospodarski poti.

Končno Vas pa Zveza vabi, da razglasite ta njen oklic na Vaše člane in članice ter prosimo, da nam sporočite, kdaj se bodo vršili Vaši občni zbori, ker se jih želi zveza udeležiti.

## Dva pomembna gostilničarska zbora.

Zveza gostilničarskih zadrug za ljubljansko oblast v Ljubljani in Zveza gostilničarskih zadrug za mariborsko oblast sta imeli v ponedeljek dne 21., odnosno 28. januarja svoje redne občne zборе. Oba zbora sta pokazala, kako agilno delujeta obe organizaciji in kako zaveden in dobro organiziran je gostilničarski obrtni stan. V obeh zvezah so včlanjene vse gostilničarske organizacije obeh oblastí. Vsaka izdaja kot mesečnik svoje stanovsko glasilo «Gostilničar», odnosno «Gostilničarski list», ki ga dobiva vsak član in ki je pisano za naše razmere prav dobro. Iz statističnih podatkov je razvidno, da ima ljubljanska zveza včlanjenih 31 zadrug s 3300 člani, mariborska pa 23 zadrug z 2100 člani. Proračun znaša, všteti list, pri ljubljanski zvezi 60.000 Din, pri mariborski pa okroglo 140.000 Din (prispevek 60 Din od člana). Prispevke zbirajo zadruge ter jih pošiljajo zvezi. Odličen uspeh zaznamuje mariborska zveza, kateri so, razen ene, plačale članarino v redu vse včlanjene zadruge, s čemer se ne more ponašati pač nobena druga podobna organizacija. V okrilju ljubljanske zveze deluje jako uspešno gostilničarska «Samopomoč», ki ima še lepo bodočnost.

Obe zvezi zreta v prejšnjem letu na lepe in deloma tudi uspešne akcije v interesu gostilničarstva, osobito na polju obrtne zakonodaje, ki je v znatni meri interesirala tudi trgovce, in glede oblastnih in občinskih davščin in doklad. Ljubljanski zvezi načeljuje g. Fran Kavčič, restavrater in kavarnar v Ljubljani (tajnik g. Pintar), mariborski pa gospod Andrej Oset, hotelir v Mariboru (tajnik gospod Komar). Želeli bi bilo, da bi ti dve obrtniški organizaciji tudi v bodoče tako agilno delovali in da bi bilo njih sodelovanje s trgovskimi organizacijami, osobito glede važnih skupnih vprašanj, čim tesnejše.

## Osmi obrok na delnice Državne obrtne banke.

Osmi obrok na delnice Državne obrtne banke za tromesečje januar—marec 1929. vplačajo delničarji tekom januarja, a najkasneje do 15. februarja. Za vsako delnico je vplačati 10 Din.

## Iz organizacij.

Zadruga urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pasarjev za ljubljansko oblast v Ljubljani obveščala svoje člane, da se bo vršil zadržni občni zbor v nedeljo dne 17. februarja t. l. ob dveh popoldne v mali dvorani restavracije «Zvezda» (Kazino) na Kongresnem trgu v Ljubljani z nastopnim dnevnim redom: 1.) Nagovor načelnika. 2.) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3.) Poročilo tajnika. 4.) Poročilo blagajnika. 5.) Poročilo računskih preglednikov. 6.) Odobritev proračuna in določitev zadržne doklade za leto 1929. 7.) Spopolnitev zadržnih pravil. 8.) Raznosterosti. — Člani, ki se občnega zbora ne bi udeležili, ne da bi verodostojno upravičili izostanek vsaj do 19. februarja 1929., se bodo kaznovali z globo, in sicer člani iz Ljubljane po 100 Din, člani izven Ljubljane pa po 50 Din. Če bi bil občni zbor ob določenem uri neoklepen, se bo vršil eno uro pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom, ne oziraje se na število udeležencev. Načelstvo apelira na vse člane, da se občnega zbora zanesljivo udeleže in s tem vsaj enkrat v letu pokažejo svojo stanovsko zavest. — Načelstvo.

**Zadruga brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani** sklicuje svoj redni letni občni zbor na dan 25. februarja t. l. ob dveh popoldne v posvetovalnici Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, Beethovnova ulica št. 10, pritičje, desno. Dnevni red: 1.) Nagovor načelnika. 2.) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3.) Poročilo o zadržnem delovanju. 4.) Poročilo blagajnika. 5.) Poročilo računskih preglednikov. 6.) Proračun in določitev zadržne doklade za leto 1929. 7.) Sprememba pravil. 8.) Nadomestne volitve (dveh odbornikov in enega namestnika). 9.) Določitev termina za plačilo zadržne doklade. 10.) Ustanovitev lastne sorodne zadruge za srez Celje, Laško in Brežice. 11.) Raznosterosti. — Ako bi občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, se bo vršil isti eno uro pozneje, ne oziraje se na število navzočih članov. Proti članom, ki neopravičeno izostanejo, se bo postopalo v zmislu § 25. zadržnih pravil in se jim bo naložila globa, in sicer: onim članom, ki prebivajo v mestu Ljubljani, v znesku po 50 Din, vsem ostalim pa v znesku po 30 Din.

**Darila v podporni fond Zadruga urarjev, zlatarjev, optikov, pasarjev in graverjev za ljubljansko oblast v Ljubljani** so darovale nastopne tvrdke: J. Anspach, Wien VII., 50 Din; I. Behrmann, Zagreb, 100 Din; Franc Čuden, Ljubljana, 100 Din; Wilh. Eckstein & Comp., Neuern, 150 Din; Julius Faber, A.-G., Stuttgart, 300 Din; Anzel Hack, Zagreb, 100 Din; Ferd. Konvalin, Wien XIV., 100 Din; Fried. Löffler, Zagreb, 100 Din; «Preciosa», d. d., Zagreb, 50 Din; Al. Pauschin, Ljubljana, 50 Din; Maks Rosenblatt, Zagreb, 100 Din; I. Stern i brat, Beograd, 100 Din; Iso Weiss, Zagreb, 100 Din. — Vsem plemenitim darovalcem izreka zadržno načelstvo tem potom svojo najtoplejšo zahvalo, zadržnim članom jih pa toplo priporoča za primer naročil potrebščin in blaga — O d b o r.

Najugodnejši nakup oblačil lastnega izdelka na veliko in malo kakor tudi moško perilo samo na veliko nudi tvrdka

**JOS. ROJINA**  
LJUBLJANA  
Aleksandrova cesta št. 3.

## Razno.

V Laškem se nudi dobremu tapetniku ugodna prilika ustanoviti si svojo obrt. Na razpolago je starouvedena delavnica z vsem orodjem, delavnico in stanovanjem. K hiši spadajo hlevi, vrt itd. — Več pove Obrtno društvo v Laškem.

**Predavanje o davkih.** Obrtniško društvo v Ljubljani je priredilo dne 23. januarja t. l. predavanje o davkih s posebnim ozirom na napoved pridobnine. Predavanja se je udeležilo jako mnogo obrtništva, kar je dokaz velikega zanimanja za davčna vprašanja. Predaval je tajnik g. I. Kaiser.

**Ljubljanska borza leta 1928.** zaznamuje lep napredek. To leto je bilo prvo leto deviznega prometa. Skupni promet je znašal 950.300.000 Din in se je takole razdelil: I. četrtletje 203.500.000 Din, II. četrtletje 247.900.000 Din, III. četrtletje 231 milijonov 100.000 Din (v isti dobi prejšnjega leta 168.800.000), IV. četrtletje 267.800.000 Din (205 milijonov 100.000). Zlasti zanimiv je dvig prometa v primeri z letom 1927. v zadnjih treh četrtletjih. — Živahen promet zaznamuje v preteklem letu tudi ljubljanska lesna borza. Njen promet je znašal 2385 vagonov v vrednosti 21 milijonov dinarjev napram 2144 vagonom v vrednosti 12.500.000 Din v letu 1927. — Dvig prometa na ljubljanski borzi v drugem lanskem polletju znaša 33 odstotkov.

**Sajenje tobaka.** Za leto 1929. je monopolna uprava dovolila kmetom posaditi 1.537.500.000 sadik tobaka, in sicer bitoljski oblasti 331.750.000 sadik, bregalniški oblasti 117.000.000 sadik, Dalmaciji 58.000.000, bački oblasti 37.750.000 sadik, skopljanski 289.000.000, vranski oblasti 85.250.000 niški oblasti 32.700.000, kruševački oblasti 13 in pol milijona, užički oblasti 6.800.000, podrinski oblasti 3 milijone, beografski oblasti 41.500.000, podunavski oblasti 1.750.000 sadik, ostalo odpade na Bosno in Hercegovino.

**Ostri ukrepi proti netočnim dobaviteljem.** Ministrstvo za javna dela je izdalo sledeče službeno

obvestilo: «V zadnjem času se je često dogajalo, da podjetniki, ki so jim bile poverjene dobave ali izvršitev raznih gradbenih del, niso izpolnili prevzetih obveznosti ter da se zlasti niso držali dogovorjenih rokov in tehničnih pogojev. Vse to je imelo škodljive posledice tako za solidnost dela kakor za splošne interese. Ministrstvo javnih del je sedaj odredilo, da je treba proti taki nesolidnosti nastopiti z vso oostrostjo. Izvajajoč konsekvence iz tega sklepa je ministrstvo za javna dela kaznovalo gradbenega podjetnika Gjorgja Vasiljeviča iz Nove Topole, ker ni v dogovorjenem roku dobavil materiala za popravo cest, z izključitvijo od nadaljnjih licitacij za državne dobave in z zaplenbo položene kavecije. Od nadaljnjih licitacij za dobo enega leta je bil izključen tudi gradbeni podjetnik Marinković iz Skoplja, ker ni v dogovorjenem roku dovršil šolske zgradbe v Likovcu in ker načrtov ni predložil v odobrenje pristojnim gradbenim oblastvom.»

**Koliko smo plačali v naši državi davkov od 1. januarja do 30. novembra 1928.** Na podlagi pregleda generalne direkcije davkov se je plačalo v času od 1. januarja do 30. novembra 1928. v vsej državi 663.614.896 Din neposrednjega davka in doklad. Po pokrajinah razdeljeno so plačale: Srbija in Črna gora 217.332.218 Din, Hrvatska in Slavonija 103.061.017 Din, Bosna in Hercegovina 45.575.085 Din, Vojvodina 216.660.747 Din, Slovenija 57.643.933 Din, Dalmacija 23.341.257 Din. — P r e d p i s davkov za zgoraj navedeno dobo pa je znašal: Srbija in Črna gora 218.618.417 Din, Hrvatska in Slavonija 112.656.650 Din, Bosna in Hercegovina 59.540.976 Din, Vojvodina 145.248.305 Din, Slovenija 85.659.029 Din, Dalmacija 22.872.136 Din.

**Telefonska naročnina za obrtne prodajalne.** Minister za pošto in brzojav je z odlokom št. 43.007 z dne 26. oktobra 1928. izpopolnil odredbo glede razvrstitve telefonskih naročnikov tako-le: V četrti razred telefonskih naročnikov se uvrste s 1. januarjem 1929. poleg ostalih poklicev, ki so tam naštet, tudi prodajalci lastnih obrtnih izdelkov pod imenom «obrtne prodajalne». V ta razred pa se ne smejo uvrstiti tisti naročniki-obrtniki, ki imajo svoje prodajalne protokolirane kot trgovine (drugi razred) ali so mali obrtniki (peti razred) ali imajo obrtne delavnice. Ugodnost tega razreda uživajo samo tisti naročniki-obrtniki, ki izdelujejo svoje izdelke na svoj račun in jih potem na istem mestu prodajajo. Oni morajo biti hkrati izdelovalci in prodajalci, prodajalna in delavnica pa morata biti v istem ali vsaj v neposredno sosednjih prostorih. Če pa sta delavnica in prodajalna ločeni (v drugem poslopju ali drugi ulici), se telefon v delavnici uvrsti kot «obrtna delavnica», tisti v prodajalni pa kot «obrtna prodajalna».

**Zadržništvo v Jugoslaviji.** Glavna zveza zadrug v Jugoslaviji priobčuje zanimivo statistiko o zadržništvu v naši državi. Iz nje izvemo na primer, da je v Sloveniji 425 zadrug s 133.500 člani (315 članov na eno zadrugo), na Hrvaškem 479 zadrug s 83.350 člani (174), v Srbiji 833 zadrug s 47.360 člani (57 članov na eno zadrugo). Torej je sicer na Hrvaškem in posebno v Srbiji več zadrug kot v Sloveniji, a število članov se s številom v Sloveniji ne da primerjati. Tudi višina vlog v zadržnih hranilnicah je največja v Sloveniji in znaša 995.700.000 dinarjev, tako da pride na vsakega člana 7308 Din hranilnih vlog; na Hrvaškem je 109 milijonov Din hranilnih vlog, na člana 1309 Din; najmanj hranilnih vlog imajo pa srbske zadržne hranilnice 42.800.000 Din, na člana 903 Din.

**Naš izvoz v letu 1928.** Generalna direkcija carin je objavila podatke o našem izvozu v decembru lanskega leta tako, da so zbrani podatki o celokupnem izvozu v letu 1928. Naš izvoz je znašal lani 4.326.752 ton v vrednosti 6.444.699.695 papirnatih ali 588.384.439 zlatih dinarjev. Predlanskim je znašal naš izvoz 4.251.459 ton v vrednosti 6.400.153.065 papirnatih ali 584.408.162 zlatih dinarjev. V primeri s predlanskim letom se je torej naš izvoz lani povečal po teži za 275.303 tone ali 6,47 %, po vrednosti pa za 44.546.630 Din ali 0,69 %. V decembru smo izvezli 347.937 ton blaga v vrednosti 569.339.451 papirnatih ali 51.965.995 zlatih dinarjev. V decembru predlanskega leta je znašal naš izvoz 287.538 ton v vrednosti 528.684.572 papirnatih ali 48.261.862 zlatih dinarjev. V primeri z decembrom predlanskega leta je bil lani v decembru naš izvoz večji po teži za 60.399 ton, po vrednosti pa za 40.654.859 Din.

**Izvoz čeških čevljev v Anglijo nazaduje.** Leta 1926. so prodali Čehi v Anglijo 755.000 parov čevljev, leta 1927. 1.052.000 parov, lani pa 700.000 parov, za 322.000 parov manj kot leta 1927. Pri

tem pride večina nazadovanja na zadnje lanske mesece. To je tem občutnejše, ker je padel ves angleški uvoz samo od 4.000.000 na 3.800.000 parov, kar pomeni napredovanje konkurence. Obenem je narasel izvoz čevljev iz Anglije od 12 na 13 milijonov parov.

Udeležba avtomobilske industrije na letošnjem velesejmu. Mednarodni urad konstrukterjev avtomobilov (Bureau Permanent d'Automobiles) s sedežem v Parizu je odločil na svoji seji dne 7. januarja t. l., da dovoljuje in priporoča vsem včlanjenim avtomobilskim tvornicam udeležbo kot razstavljalca na letošnjem mednarodnem vzorčnem velesejmu v Ljubljani, ki se vrši od 30. maja do 9. junija. Uprava velesejma priredi kot lansko leto tako tudi letos špeciialno avtomobilsko razstavo v okviru velesejma.

Mednarodni sejem v Frankfurtu se bo vršil od 14. do 17. aprila 1929. Cena za prostore znaša 15 mark za kvadratni meter.

Razstava v Barceloni. Kakor smo že v našem listu poročali, se naša država oficalno udeleži svetovne razstave v Barceloni, ki se otvori dne 15. maja t. l. Ker bo pa prevoz predmetov, ki se bodo zbrali do konca marca t. l. pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo, skrbela država sama na svoje stroške in niso glede razstavnih prostorov združeni za interese nikaki stroški, je pričakovati, da ne bodo naši izvozniki opustili ugodne prilike, katero jim nudi razstava za brezplačno reklamo in da se bodo udeležili razstave z blagovnimi vzorci, slikami i. dr. v kar največjem številu.

Mednarodna kolonialna, pomorska in umetniška razstava v Antwerpnu se bo vršila od aprila do oktobra 1930.

## Obrtniški koledar za leto 1929. je izšel.

Cena 13.50 Din  
s poštnino vred.

★

Naroča se pri  
Zvezi obrtnih zadrug  
v Ljubljani  
Beethovnova ulica št. 10.

Razstava britanske industrije v Londonu in Birminghamu se bo vršila od 18. februarja do 1. marca t. l. Posetniki razstave dobijo pri konzulatu Velike Britanije v Zagrebu potniški vizum brezplačno.

Dunajski sejem se bo vršil od 10. do 16. marca (tehnična razstava do 17. marca t. l.). Tekstilni oddelek: Oddelek za obleke. Usnje in čev-

ljarske potrebščine: Oddelek za čevlje. — Modni salon za kožuhovino. — Tekstilije. — Pletenine. — Potratno in praktično perilo. — Čipke. — Veznine. — Moška in damska moda. — Moška, damska in otroška konfekcija. — Trikotaže. — Tkanine. — Modna razstava kožuhovin. — Umetna ročna dela. — Izdelki domače industrije. — Preproge. — Usnje. — Čevljarske potrebščine in čevljarski stroji. — Potratna in praktična obutev. — Lepotični in sportni čevlji. Praktični predmeti: Oddelek za potrebščine hotelirske, gostilničarske in kavarnarske obrti. — Papir in pisarniške potrebščine. — Glasbila. — Pohištvo. — Reklamni oddelek. — Umetni obrt. — Dragulji, zlatnina in srebrnina. — Porcelan, kamenina in steklo. — Galanterija in fino struženi predmeti. — Kadilne potrebščine. — Usnjeno blago in potne potrebščine. — Dežniki in palice. — Sportne potrebščine. — Igrače. — Fotografije in precizna mehanika. — Lüksuzno in praktično pohištvo. — Hišna in kuhinjska oprava. — Pisarniške potrebščine. — Papir in pisalne potrebščine. — Ovojni pripomočki in reklamni izdelki. — Književna in tiskovna obrt. — Dišave in toaletne potrebščine. — Farmaceutski preparati. Z velesejmsko legitimacijo prost prehod preko meje brez vizuma in znižana vožnja.

Mednarodni sejem v Metzu se bo vršil od 27. junija do 15. julija t. l. Sejma se udeležijo podjetja iz vseh držav z vzorci poljedelskih in industrijskih produktov ter zanimivostmi iz tujskega prometa.

**Mojster, ali si že pregledal  
kontrolno knjižico svojega vajenca?**

## KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

DOVOLJUJE POSOJILA NA MENICE IN KREDITE

V TEKOČEM RAČUNU VSEM KREDITA

ZMOŽNIM OSEBAM IN TVRDKAM

### Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50. (v lastnem poslopiu)

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana — Telefon št. 2040, 2437, 2438, 2805 in 2806

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

### Restavracija „Ljubljanski dvor“

vljudno vabi vse cenjene kolege-obrtnike, nadalje trgovce, trgovinske potnike in vse slavno občinstvo k obilnem obisku.

Izborna domača in primorska kuhinja ter izvrstna samo pristna vina. Abonenti se sprejemajo.

**Najsolidnejše cene!**

Z odličnim spoštovanjem

M. PETRIČ.

### ELEKTROINDUSTRIJA

**BERGODAC & Co.**

d. z o. z.

**LJUBLJANA**

Šelenburgova ulica šte. 6.

Največja izbira splošnega elektro-instalacijskega materiala, žarnic, svetilk, elektro-aparatov in strojev. Sortiran RADIO-oddelek.

Dobro znana gostilna

**Pri „Tratniku“**  
Sv. Petra cesta 25  
v Ljubljani

toči izborna pristna dalmatinska vina. Mrzla in gorka jedila. Vsak teden trikrat morske ribe in Bakala (Stockfisch), prirejene na dalmatinski način.

Lastnik: A. Sumara.

**L. Mikuš**  
tvornica dežnikov

**Ljubljana**

Mestni trg 25

Ustanovljeno 1929.

Skrbno izdelovanje!

Največji izbor!

Najnižje cene!

Preobleke!

Popravila!

## OBRTNA BANKA v Ljubljani

Centrala: Kongresni trg 4.

Telefon št. 2508

Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno više.